

DECIZIE

16 ianuarie 2019

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Victor Burduh

examinînd recursul declarat de Primarul General interimar al municipiului Chișinău și Societatea cu Răspundere Limitată „Xpetrol Grup”,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Asociația Obștească „Comunitatea Evreiască din Republica Moldova” împotriva Primăriei mun.Chișinău, intervenient accesoriu Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor, Societatea cu Răspundere Limitată „Xpetrol Grup” privind anularea actului administrativ,

împotriva încheierii din 16 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău prin care a fost respinsă cererea părților apelante Societatea cu Răspundere Limitată „Xpetrol Grup” și Primarul General interimar al municipiului Chișinău privind repunerea în termenul de declarare a apelurilor,

c o n s t a ț ă :

La 17 martie 2016 AO „Comunitatea Evreiască din Republica Moldova” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei mun.Chișinău, intervenient accesoriu Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor, SRL „Xpetrol Grup” privind anularea certificatului de urbanism nr.334/14 din 06 iunie 2014 și a autorizației de construire nr.85 din 13 mai 2015, eliberate agentului economic SRL „Xpetrol Grup”, ca fiind ilegale și emise cu încălcarea prevederilor legii.

Prin hotărârea din 18 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de reprezentantul AO „Comunitatea Evreiască din Republica Moldova” împotriva Primăriei mun.Chișinău, intervenient accesoriu Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor, SRL „Xpetrol Grup” privind anularea actului administrativ.

S-a anulat Certificatul de urbanism pentru proiectare, nr.334/14 din 06 iunie 2014 și Autorizația de Construire, nr.85 din 13 mai 2015, ca fiind ilegale în fond, emise contrar prevederilor legii.

La 10 iulie 2018, SRL „Xpetrol Grup”, a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 18 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La 11 iulie 2018, Primarul General interimar al mun.Chișinău, a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 18 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Prin încheierea din 16 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-au respins cererile părților apelante SRL „Xpetrol Grup” și Primarul General interimar al mun.Chișinău privind repunerea în termenul de declarare a apelurilor și s-a restituit ca fiind depuse în afara termenului legal de declarare a apelului, iar instanța a respins cererile de repunere în termen a cererilor de apel formulate de SRL „Xpetrol Grup” și Primarul General interimar al mun. Chișinău asupra hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 18 mai 2018, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de AO „Comunitatea Evreiască din Republica Moldova” către Primăria mun.Chișinău, intervenient accesoriu Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor, SRL „Xpetrol Grup” privind anularea actului administrativ.

La 28 noiembrie 2018, Primarul General interimar al mun.Chișinău a declarat recurs împotriva încheierii din 16 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea încheierii contestate, cu soluționarea prin decizie problema respectivă, și remiterea cauzei spre rejudecare a cererii de apel.

În motivarea recursului s-a indicat că, concluziile instanței de apel sunt subiective și contrare circumstanțelor și argumentelor invocate de apelant. A menționat că Primarul General interimar al mun.Chișinău a făcut cunoștință cu dispozitivul hotărârii la 05 iulie 2018. La pronunțarea dispozitivului hotărârii contestate nu a fost prezent, deoarece nu a fost înștiințat despre ședința din 18 mai 2018. Anterior pe cauza dată au avut loc mai multe acțiuni procedurale, după care nu a avut loc informarea și citarea corespunzătoare a părților la proces. Totodată, nici dispozitivul hotărârii nu a fost expediat părților pentru cunoștință în termen de 5 zile, după cum prevede art. 236 alin. (4) Cod de procedură civilă, și dar la 03 iulie 2018 cu depășirea termenului de 43 zile a termenului prevăzut de lege, pe când apelul a fost depus în termen de 3 zile de la recepționarea dispozitivului hotărârii.

A susținut că la cerere au fost anexate înscrisuri extrase de pe portalul instanțelor de judecată din 30 mai 2018, care la rubrica rezultatul ședinței se indică că cererea de chemare în judecată a fost respinsă, din care motiv ulterior reprezentantul nu a verificat dispozitivul hotărârii, și doar la momentul recepționării dispozitivului hotărârii din 18 mai 2018 a fost constatată divergența.

Consideră că concluzia instanței de apel este eronată în ceea ce privește irelevanța probelor prezentate în ședința din 16 octombrie 2018, probe ce urmau să fie luate în considerare la aprecierea justă a circumstanțelor cauzei, ce a dus la soluționarea eronată a cererii de repunere în termen a cererii de apel.

La 11 decembrie 2018, SRL „Xpetrol Grup” a declarat recurs împotriva încheierii din 16 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea

încheierii contestate, cu soluționarea prin decizie a problemei în fond prin admiterea cererii de repunere în termen de declarare a apelului, ca fiind omis din motive întemeiate.

În motivarea recursului s-a indicat că, concluzia instanței de apel contravine probelor prezentate și argumentelor invocate de părți ce ar confirma temeinicia repunerii în termen a apelurilor declarate. A menționat că anterior s-au prezentat în ședințele de judecată în prima instanță, pînă la data cînd a fost stabilită pronunțarea hotărîrii. Însă, contrar prevederilor art.235 Cod de procedură civilă, instanța din oficiu, a reluat examinarea cauzei și a emis încheiere de trimitere a cauzei pentru conexare la altă cauză civilă. Ulterior, la reexaminarea cauzei civile, după respingerea propunerii de conexare a cauzelor civile, nu s-a dispus citarea suplimentară a părților, care nu au fost în cunoștință de cauză și nu au mai participat ulterior la nici o ședință de judecată. Însăși dispozitivul hotărîrii a fost expediat în adresa recurentului doar la data de 03 iulie 2018, peste 45 zile de la pronunțare, deși avea obligația să o expedieze părților absente în termen de 5 zile. Această probă nu a fost analizată de către instanța de apel și nu i s-a dat o apreciere, însă s-au axat doar pe poziția că anterior recurentul a participat în ședințele judiciare, și era obligat să se intereseze de soarta dosarului. La 18 mai 2018 dispozitivul nu a fost publicat pe portalul instanței, fiind indicat doar rezultatul examinării ședinței de judecată, și anume că acțiunea a fost respinsă și care s-a dovedit a fi eronat.

Consideră că din motive întemeiate termenul de depunere a cererii de apel a fost omis, iar instanța de apel în mod neîntemeiat a respins cererea de repunere a termenului de declarare a apelului.

În conformitate cu art.425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Din materialele cauzei rezultă că încheierea Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 16 octombrie 2018 și expediată în adresa participanților la proces la 25 octombrie 2018 (f.d.112, vol.II).

Astfel, instanța de recurs consideră că SRL „Xpetrol Grup” s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 11 decembrie 2018 în termenul stabilit de lege or, la dosar nu este prezentă confirmarea recepționării de către recurent a încheierii contestate.

Totodată, referitor la recursul declarat de către Primarul General al mun.Chișinău la 28 noiembrie 2018, Colegiul menționează că acesta a fost depus în termenul legal de 15 zile de la comunicarea încheierii. La cererea de recurs este anexată scrisoarea de însoțire expediată de Curtea de Apel Chișinău, ce confirmă că recurentul a recepționat încheierea din 16 octombrie 2018 la data de 23 noiembrie 2018.

Verificând legalitatea încheierii judecătorești contestate prin prisma argumentelor invocate în recurs și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile declarate de Primarul General interimar al mun.Chișinău și SRL „Xpetrol Grup”, întemeiate și care urmează a fi admise din următoarele motive.

Conform art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Astfel, recursul s-a examinat fără înștiințarea participanților la proces, însă data și ora ședinței a fost plasată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție. Colegiul judiciar a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței controlul actelor judecătorești contestate. Mai mult, nici un participant nu a solicitat audierea publică a cauzei sale (a se vedea, mutatis mutandis, cauza Auza Vilho Eskelinen și alții vs Finlanda, hotărârea din 19 aprilie 2007, § 72 – 75, cauza Eriksson vs Suedia, hotărârea din 12 aprilie 2012, § 66, 72, cauza Põnkä vs Estonia, hotărârea din 08 noiembrie 2016, § 33 – 34).

În conformitate cu art.427 lit.c) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, soluționând prin decizie problema respectivă.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că, norma citată prevede expres momentul începerii curgerii termenului de declarare a apelului – data pronunțării dispozitivului hotărârii.

După cum denotă actele dosarului, dispozitivul hotărârii Judecătoriai Chișinău, sediul Centru, prin care a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de către AO „Comunitatea Evreiască din Republica Moldova” împotriva Primăriei mun.Chișinău, intervenient accesoriu Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor, SRL „Xpetrol Grup” privind anularea actului administrativ, a fost pronunțat la 18 mai 2018.

Așa fiind, termenul de declarare a apelului a început să curgă la 19 mai 2018, ziua imediat următoare datei când a fost pronunțat dispozitivul hotărârii primei instanțe, și a expirat la 18 iunie 2018, aceasta fiind ultima zi de depunere a apelului.

În conformitate cu art.113 Cod de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Contrar normei enunțate, cererea de apel împotriva hotărârii primei instanțe a fost depusă de către SRL „Xpetrol Grup” abia la data de 10 iulie 2018 (f.d. 54-55, vol. II), iar de către Primarul General interimar al mun.Chișinău la data de 11 iulie 2018 (f.d. 57-58, vol.II), ambii cu încălcarea termenului prevăzut de art.362 alin.(1) Cod de procedură civilă.

Potrivit art.116 alin.(1), (3) Cod de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță.

La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

În cadrul ședinței de judecată din 16 octombrie 2018, reprezentantul SRL „Xpetrol Grup”, avocatul Andrei Mațco și reprezentantul Primăriei mun.Chișinău, Svetlana Corcimari, au solicitat repunerea în termen de declarare a apelului, iar prin încheierea din 16 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererile părților apelante SRL „Xpetrol Grup” și Primarul General interimar al mun.Chișinău privind repunerea în termenul de declarare a apelurilor și s-a restituit ca fiind depuse în afara termenului legal de declarare a apelului, iar instanța a respins cererile de repunere în termen – cererile de apel formulate de SRL „Xpetrol Grup” și Primarul General interimar al mun. Chișinău asupra hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 18 mai 2018, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de AO „Comunitatea Evreiască din Republica Moldova” către Primăria mun.Chișinău, intervenient accesoriu Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor, SRL „Xpetrol Grup” privind anularea actului administrativ (f.d.102-103, 104, 105-111, vol.II).

În motivarea încheierii, instanța de apel a concluzionat că apelanții nu au indicat argumente plauzibile, din conținutul cărora să rezulte temeinicia solicitării, sau ambele părți apelante cunoscând cu certitudine despre aflarea pe rolul instanței de fond a cauzei civile, nu au depus maximă diligență întru a urmări soluția definitivă, în condițiile în care părțile aveau interes la soluționarea cazului. La fel, aceștia nu au prezentat instanței de apel acțiunile întreprinse pînă la situația din 10 iulie 2018 și 11 iulie 2018 în vederea informării sale asupra actelor întreprinse de instanța de fond, în condițiile în care atît termenele ședințelor de judecată, cît și actele de procedură adoptate de instanțele judecătorești sunt disponibile în regim online.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră soluția dată în prezentul litigiu drept una eronată or, instanța de apel a dat o apreciere greșită argumentelor și probelor prezentate de apelanți în susținerea cererii de repunere în termen de declarare a apelului.

Astfel din probatoriul anexat la materialele cauzei este cert faptul că Primăria mun.Chișinău și SRL „Xpetrol Grup”, au participat la examinarea cererii depuse de către AO „Comunitatea Evreiască din Republica Moldova”, exercitîndu-și drepturile procesuale conform legii.

În ședința de judecată din 18 octombrie 2017, a fost anunțată întrerupere pînă la data de 01 noiembrie 2017, ora 10.50, cînd urma să aibă loc deliberarea și pronunțarea hotărârii pe marginea cazului dat (f.d.34-35, vol.II). Ședința de judecată din 01 noiembrie 2017, ora 10.50 nu a avut loc, fiind amînată pînă la data de 03 noiembrie 2017, ora 09.00 (f.d.164, vol.I).

În ședința de judecată din 03 noiembrie 2017, ora 09.25, instanța în lipsa recurenților a dispus reluarea cercetării judecătorești și a transmis cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către AO „Comunitatea Evreiască din Republica Moldova” împotriva Primăriei mun.Chișinău, intervenient accesoriu Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor, SRL „Xpetrol Grup” privind

anularea actului administrativ judecătoresc al Judecătoriei Chișinău, Nicolae Corcea pentru examinarea posibilității conexării cauzelor într-un singur proces (f.d. 36-37, vol.II).

Prin încheierea protocolară a judecătorului, Corcea Nicolae din 27 decembrie 2017 a fost respinsă propunerea de conexare a dosarelor, fiind remis dosarul pentru continuarea examinării cauzei judecătorului, Grigore Manoli (f.d. 165-166, vol.I).

După respingerea conexării dosarelor de către judecătorul Nicolae Corcea și restituirea dosarului judecătorului Grigore Manoli pentru examinare în fond, Colegiul nu a regăsit la materialele cauzei nici un înscris ce ar confirma citarea legală a Primăriei mun.Chișinău și SRL „Xpetrol Grup” pentru ședințele de judecată, or citația anexată la f.d.167, vol.I, nu confirmă citarea legală a acestora, lipsind confirmarea recepționării acesteia de către părți.

Prin urmare, afirmațiile recurenților că nu au fost citați în ședința de judecată după respingerea conexării și nu au cunoscut despre examinarea în continuare a cauzei, cu soluționarea acesteia prin hotărâre la 18 mai 2018, Colegiul le consideră întemeiate.

Conform art.236 alin.(4) Cod de procedură civilă, participanții care nu au fost prezenți la pronunțarea dispozitivului hotărârii primesc copia hotărârii în decurs de 5 zile.

Colegiul a stabilit că dispozitivul hotărârii din 18 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, emis după examinarea cauzei în prima instanță, contrar prevederilor art.236 alin. (4) Cod de procedură civilă a fost expediat în adresa SRL „Xpetrol Grup” și Primăriei mun.Chișinău la 03 iulie 2018, peste 46 zile calendaristice (f.d. 56, 61, vol.II), astfel abia după această dată, recurenții au făcut cunoștință cu soluția instanței de fond de admitere a cererii de chemare în judecată depusă de AO „Comunitatea Evreiască din Republica Moldova”.

Aici, Colegiul menționează că recurenții în cadrul examinării cauzei au pledat pentru respingerea cererii AO „Comunitatea Evreiască din Republica Moldova” ca neîntemeiată și tardivă. Verificând informația de pe portalul instanțelor de judecată, recurenții au stabilit că la rubrica rezultatul ședinței din data de 18 mai 2018, ora 10.30 este indicat că cererea de chemare în judecată depusă de AO „Comunitatea Evreiască din Republica Moldova”, a fost respinsă. Important este și faptul că însuși dispozitivul hotărârii din 18 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost publicat pe portalul instanțelor judecătorești la data de 22 mai 2018.

Astfel, informația primară obținută de către recurenți a fost că cererea de chemare în judecată a fost respinsă, soluție care a fost acceptată de către aceștia, la acel moment lipsind motive de a contesta hotărârea instanței judecătorești or, în termen de 5 zile urmau să primească și copia hotărârii judecătorești din 18 mai 2018.

Colegiul apreciază ca întemeiat argumentele recurenților că după recepționarea dispozitivului hotărârii din 18 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru au stabilit că cererea de chemare în judecată înaintată de AO „Comunitatea Evreiască din Republica Moldova” a fost admisă, din care considerent și au depus cererea de apel peste termenul de 30 zile stabilit de lege or, în cazul recepționării dispozitivului hotărârii în termenul de 5 zile de la pronunțare, recurenții se încadrau în termenul de 30 zile de a contesta hotărârea instanței.

În acest context, instanța de recurs menționează, că instanța de apel, contrar prevederilor legale, a respins apelanților cererea privind repunerea în termenul de declarare a apelurilor.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că art. 6 § 1 din Convenție garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil.

În acest sens, a constatat că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 § 1 din Convenție, include printre altele dreptul părților de a prezenta observațiile pe care le consideră pertinente pentru cauza lor.

În cauza *Bellet vs Franța*, Curtea a stabilit că dreptul de acces la un tribunal trebuie să fie corect și efectiv. Eficiența dreptului de acces impune ca persoana să beneficieze de posibilitatea clară și concretă de a contesta un act care constituie o ingerință în drepturile sale.

Or, dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 § 1 din CtEDO presupune ca cererile părților să fie examinate în mod riguros de către instanța sesizată, ceea ce implică, în sarcina instanței, obligația de a examina efectiv mijloacele, argumentele și probele propuse de părți. Cu alte cuvinte, noțiunea de „proces echitabil” cere ca o instanță să fi examinat cu adevărat problemele esențiale ce i-au fost supuse atenției.

Așa fiind, soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea contestată nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 CtEDO, care statuează că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil.

Concluzionând cele expuse, instanța de recurs apreciază ca fiind întemeiată solicitarea SRL „Xpetrol Grup” și Primarului General interimar al mun.Chișinău de repunere în termenul de declarare a apelului, soluția instanței de apel fiind în contradicție cu circumstanțele cauzei, motiv pentru care recursurile declarate de recurenți, necesită a fi admise, casată încheierea din 16 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și soluționată problema respectivă.

În conformitate cu art.427 lit.c), 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Primarul General interimar al municipiului Chișinău și Societatea cu Răspundere Limitată „Xpetrol Grup”.

Se casează încheierea din 16 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Asociația Obștească „Comunitatea Evreiască din Republica Moldova” împotriva Primăriei mun.Chișinău, intervenient accesoriu Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor, Societatea cu Răspundere Limitată „Xpetrol Grup” privind anularea actului administrativ.

Se repun în termenul de declarare a apelului, cererile de apel declarate de Primarului General interimar al municipiului Chișinău și Societatea cu Răspundere

Limitată „Xpetrol Grup” împotriva hotărârii din 18 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și se remite cauza la Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată, la etapa punerii pe rol a apelurilor.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

judecătoria

Valeriu Doagă

Tamara Chișcă-Doneva

Victor Burduh